

Mannarp 3: 8 - en liten fastighet i utkanten av Mannarps by

av Peter Kyhn

Texten är baserad på bygdeföreningens böcker, minnen och intervju med Bo Rennstam, Stångbacken 2018-05-18.

Mannarp 3:8 var ett litet torp på Stångbacken som etablerades i 1862. Ruinen finns kvar än i dag, sida om sida med ett garage på den avstyckade fastigheten Mannarp 3:22.

Av ruinen ser man att torpet var ett vinkelbyggt hus i grovt tillhuggna gråsten. Av foton framgår det att det var boningsdel i den del av byggnaderna som ligger parallellt med nuvarande garaget och att vinkeldelen användes för djurhållning. Taket var halmtak som i alla fall i slutet på 1920-talet var i relativt gott skick. Huset var kalkat vitt förutom de större gråstensytorna.

Förmodligen har det varit åker eller odling på nuvarande 3:22, där garaget nu finns och vidare mot väster längs vägen och stengärdet, eftersom det är den enda mer eller mindre stenfria plana ytan som finns i närheten. Tvärs över vägen finns en grävd brunn som har hört till fastigheten. Den har 2010 utrustats med rickepump av Peter Kyhn.

I ägarlängden på Södra Rörums Bygdeförenings hemsida (*Så var det förr. Våra byar. Då och nu. Södra Rörums socken*, Södra Rörums Bygdeförening 1995, hämtad maj 2018) ser man att fastigheten Mannarp 3:8 (1/128 mantal) avstyckades 1862 från Mannarp 3:3 (mer eller mindre den fastighet som nu (2018) tillhör Siv Blücher, Mannarp 3:6 m.fl.). Samtidigt avstyckades i övrigt Mannarp 3:9.

Mannarp 3:8 omtalas som Hans Sörens i Södra Rörums bygdeförenings bok *Minnen och boplatser från en svunnen tid* (Södra Rörums Bygdeförening 1995, hämtad maj 2018).

Mannarp 3:8 köptes 1862 av Bengt Isacsson, född 1829 i Östra Sönnarslöv och Elna Jacobsdotter, född 1831 i Everöd. 1870 eller 1869 togs den över av Hans Sörensson, född 1836 i Östra Sönnarslöv och kommen ifrån Norra Åsum, och Elna Nilsson, född 1841 i Köpinge, för 833 riksdaler och 33 öre. Det är denne Hans Sörensson som har gett fastigheten sitt namn i boken *Minnen och boplatser från en svunnen tid*. Enligt uppgift (2018) från Hans Sörenssons barnbarnsbarn, Hasse Hansson, dog Hans Sörensson 1897 och lämnade efter sig en ko, ett får, två svin och höns.

Vid Hans Sörenssons änkas Elnas död 1929 ärvdes Mannarp 3:8 av dottern Emma Hansson, född 1879 i Mannarp. Hon blev av överheten intagen på St. Lars sjukhus och fastigheten köptes 1939 av Oskar Olsson i Mannarp, som redan 1940 sålde den vidare till Carl och Gerda Blomqvist, Malmö, som sedan 1942 sålde den till Arvid Nilsson i Mannarp. 1972 gick den till Arvids dotter Ann-Marie och hennes man, Sven Collin, i Mannarp

I mitten på 60-talet avstyckades två tomter, Mannarp 3:22 och Mannarp 3:23, och sommarstugor byggdes på båda. Mannarp 3:22 köptes av Rolf Fliegner (f. 1938) och Cornelia Fliegner (Kiesewetter, 1951-2016) från Mölln i Tyskland 1998 och sedan hustruns bortgång 2016 äger Rolf Fliegner den ensam.

Mannarp 3:23 ägdes från 1981 av Irene Tuvevsson (f. 1936 i Helsingborg, sedermera von Wowern) och Verner Olsen (f. 1939) från Hammerhavnen på Bornholm. Fastigheten köptes 2001 av Tiina och Peter Kyhn (respektive från Ösel och Bornholm) som byggde ut bostaden till åretruntboende 2003 för deras familj som omfattar Karl (f. 1996), Georg (f. 1998) och Astrid (f. 2006).

Bo Rennstam som sedan 1975 äger en sommarstuga avstyckad från Mannarp 3:9 som har tomtgräns mot Mannarp 3:8, är son till Oskar Olsson (ursprungligen Oscar Olsson, skrevs även Ohlsson, 1901-1969).

Bo berättar att hans far, då förmodligen i 25-årsåldern, när han en lördagskväll var på väg till dansbanan (inte den på nuvarande Dansbanevägen, men förmodligen Goodtemplarnas dansbana i Bokskogen vid S. Rörum) kom på Emmas ko i "plurret", kärret vid gamla Stångbackevägen (bakom Siw Blüchers fastighet Mannarp 3:6).

Oskar höll kons huvud ovan vatten hela natten eftersom han tänkte att Emma skulle förlora sin försörjning om kon drunknade. Först på morgonen kom det folk som kunde hjälpa honom att få kon loss.

Oskar Olsson var son till Ola Nilsson (1865-1938) som tillsammans med sin fru Elna bodde på Mannarp 3:9 (ägs i dag av Lotta & Håkan Huselius) efter att han 1923 hade lämnat över gården Mannarp nr. 1 till sin son Edvin O(h)lsson. Mannarp nr. 1 brukades dock av Oskar Olsson från 1930 till att gården såldes till Östra Frosta landskommun 1955.

Ola Nilsson dog i augusti 1938 efter att han hade kört stockar ned från Stångbacken. I en brant kurva på vägen förlorade han kontrollen med ekipaget och kom under vagn och stockar. Efter detta låg han ett par-tre dagar på Mannarp 1 innan han avled.

Bo menar att hans far, Oskar Olsson, trots att han endast ägde Mannarp 3:8 under en kort tid, i alla fall brukade Mannarp 3:8 tillsammans med Mannarp 3:9 som han ägde från sin faders död 1938 till 1952.

Ann-Marie Collin (född Nilsson) hade tillsammans med sin man Sven Collin får på Mannarp 3:8 och eftersom de ursprungliga byggnaderna var förfallna byggde de en liten stuga, kallat Kaffeslottet, där de kunde inta sitt kaffe när de skötte fåren. I mitten på 90-talet högg de skogen och planterade det befintliga granet 1997 och 1998.

2002 sålde Ann-Marie och Sven Collin fastigheten till Bent Pedersen i Klågerup, som 2005 sålde den till Anders Hansen och Siz Madsen som har byggt hästgård på det som tidigare kallades "stora åkern" mellan ruinen och gamla Stångbackevägen. Där bor även deras barn, Alfred (f. 1998), Karl (f. 2000) och Jens (f. 2004) och Svend (f. 2004).

Ca. 1 ha av Mannarp 3:8 och en mosslott från Mannarp 3:9 övertogs av Peter och Tiina Kyhn, Mannarp 3:23, i samband med Bent Pedersens försäljning till Anders Hansen och Siz Madsen.

Ann-Marie och Sven Collin berättar att Mannarp 3:8 omtalades som Emmas eller Ödekulla som det även framgår av boken *Minnen och boplatser från en svunnen tid*.

Sven Olle Nilsson (1931-2017), ägare av Mannarp 2:3, berättade för Peter Kyhn att Emma inte hade begrepp om pengar. Hon hade förstått att man kunde ta ut pengar på banken och därför tog hon sig till banken i Hörby och krävde att få pengar. Personalen fick förklara för henne, att det inte går att ta ut pengar från banken om man inte har satt in pengar i förvägen.

Peter Kyhn har ett kort på Emma och Elna, troligen från slutet på 1920-talet, taget i gården till Mannarp 3:8 där fru Viola Leveaux (gift Jensen, senare frånskild) från Mannarp och två av hennes döttrar, Inger Leveaux (1920-2010, senare gift Magnusson) och Vibeke Leveaux (1922-2006, senare gift Kulander) samt en tredje flicka fikar på vit duk över vaxduk.

Det är ett fantastiskt berättande fotodokument där man ser kontrasten mellan det gamla och det moderna, de ålderdomligt klädda och utseende Elna och Emma och den moderna familjen Leveaux där flickorna är

klädda i vackra, färggranna bomullsklänningar. Man anar även galenskapen i Emmas blick. Fotot finns även med i Södra Rörums bygdeförenings bok *Minnen och boplatser från en svunnen tid*.

Sven Collin har bak på kortet noterat att Mannarp 3:8 köptes 1942 av hans svärfar Arvid Nilsson för 1100 kr. och en svart gris. Han menar att den tredje flickan på bilden förmodligen är en syster till Edvin Adolfsson (1902-19??) från Mannarp 1:3.